

Remisspromemoria – ändrade föreskrifter om insättningsgaranti

Sammanfattning

Riksgäldskontoret (Riksgälden) föreslår ändringar i Riksgäldskontorets föreskrifter (RGKFS 2016:2) om insättningsgaranti. Ändringarna innebär att det införs bestämmelser om det högsta ersättningsbeloppet enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

I dagsläget är det högsta ersättningsbeloppet som huvudregel 950 000 kronor per insättare och institut. Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/49/EU av den 16 april 2014 om insättningsgarantisystem (insättningsgarantidirektivet) ska det beloppet anpassas till motsvarande belopp i direktivet (100 000 euro) vart femte år. Omräkning ska ske första gången den 3 juli 2020. Regeringen har bemyndigat Riksgälden att meddela föreskrifter om storleken på det högsta ersättningsbeloppet. Riksgälden föreslår att det högsta ersättningsbeloppet ska uppgå till 1 050 000 kronor.

Föreskrifterna innebär ett ökat skydd för insättarna eftersom det högsta ersättningsbeloppet höjs i förhållande till det ersättningsbelopp som gäller i dagsläget. För företagen förväntas föreskrifterna medföra vissa administrativa kostnader.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Innehållsförteckning

1	Förslag till föreskrifter.....	1
1.1	Förslag till föreskrifter om ändring i Riksgäldskontorets föreskrifter (RGKFS 2016:2) om insättningsgaranti	1
2	Utgångspunkter	2
2.1	Bakgrund och syfte.....	2
2.2	Regleringsalternativ	2
2.3	Rättsliga förutsättningar.....	3
3	Motivering och överväganden.....	3
3.1	Anpassning av högsta ersättningsbelopp.....	3
3.2	Ikraftträdande.....	4
4	Förslagets konsekvenser	5
4.1	Konsekvenserna för samhället.....	5
4.2	Konsekvenserna för insättarna	5
4.3	Konsekvenserna för instituten.....	6
4.3.1	Allmänt	6
4.3.2	Information om insättningsgarantin.....	6
4.3.3	Uppgiftsskyldighet	6
4.3.4	Avgifter till insättningsgarantin	7
4.4	Konsekvenserna för Riksgälden	7
4.5	Överensstämmelse med unionsrätten.....	7
4.6	Tidpunkten för ikraftträdande	7
4.7	Speciella informationsinsatser	7

1 Förslag till föreskrifter

Riksgälden har följande förslag till föreskrifter.

1.1 Förslag till föreskrifter om ändring i Riksgäldskontorets föreskrifter (RGKFS 2016:2) om insättningsgaranti

Riksgäldskontoret föreskriver¹ med stöd av 8 § förordningen (2011:834) om insättningsgaranti i fråga om Riksgäldskontorets föreskrifter (RGKFS 2016:2) om insättningsgaranti

dels att 1 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det i föreskrifterna ska införas ett nytt kapitel, 1 a kap., av följande lydelse.

1 kap.

2 § Föreskrifterna innehåller bestämmelser om

1. det högsta ersättningsbeloppet enligt 4 § andra stycket lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
2. information om insättningsgarantin enligt 11, 11 b och 11 c §§ lagen om insättningsgaranti,
3. skyldighet för institut att lämna uppgifter om garanterade insättningar, samt
4. beräkningen av avgifter för insättningsgarantin enligt lagen om insättningsgaranti.

1 a kap. Högsta ersättningsbelopp

1 § Det högsta ersättningsbeloppet enligt 4 § andra stycket lagen (1995:1571) om insättningsgaranti uppgår till 1 050 000 kronor.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2021.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/49/EU av den 16 april 2014 om insättningsgarantisystem (omarbetning).

2 Utgångspunkter

2.1 Bakgrund och syfte

Bestämmelser om insättningsgarantin finns i lagen om insättningsgaranti. Till grund för regleringen ligger insättningsgarantidirektivet.

Av lagen om insättningsgaranti framgår att det högsta ersättningsbeloppet som huvudregel är 950 000 kronor per insättare och institut.² Att det högsta ersättningsbeloppet uttrycks i svenska kronor beror på att det är viktigt att det står klart för insättarna hur stora insättningar som omfattas av garantin.³

Det högsta ersättningsbeloppet ska anpassas till motsvarande belopp i direktivet (100 000 euro) vart femte år (artikel 6.5 insättningsgaranti-direktivet). De nu aktuella bestämmelserna i direktivet skulle vara genomförda i nationell rätt senast den 3 juli 2015 (artikel 20). Det innebär att omräkning av beloppet ska ske första gången den 3 juli 2020. Denna ordning kan kräva en lagändring åtminstone vart femte år. Det framstår enligt regeringens mening inte som en ändamålsenlig ordning.⁴

En mer ändamålsenlig ordning för att låta det högsta ersättningsbeloppet också fortsättningsvis uttryckas i svenska kronor är enligt regeringens uppfattning att anpassningen till motsvarande belopp i insättningsgarantidirektivet regleras i föreskrifter på lägre nivå än lag.⁵ Regeringen anser att Riksgälden i egenskap av garantimyndighet är bäst lämpad att meddela föreskrifter om det högsta ersättningsbeloppet.⁶

2.2 Regleringsalternativ

Det högsta ersättningsbeloppet regleras i insättningsgarantidirektivet (artikel 6.1 och 6.5). Bindande föreskrifter är därför nödvändiga för att direktivet ska anses genomfört i svensk rätt. Allmänna råd eller andra vägledande dokumentet kan enligt Riksgäldens mening därför inte tjäna som alternativ till föreskrifter.

² Enligt andra punkten i övergångsbestämmelserna till lagen (2020:177) om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti gäller det som sägs om det högsta ersättningsbeloppets storlek i 4 § andra stycket i den äldre lydelsen fram till dess att föreskrifter om beloppet som meddelats av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har trätt i kraft. I de bestämmelserna föreskrivs att ersättningen, tillsammans med eventuell utdelning i institutets konkurs för en förlust som enligt lagen är ersättningsgill, för varje institut får uppgå till sammanlagt högst 950 000 kronor, om inte annat följer av 4 c §.

³ Prop. 2019/20:80 s. 7 f.

⁴ Samma prop. s. 8.

⁵ Samma prop. s. 8.

⁶ Samma prop. s. 8.

2.3 Rättsliga förutsättningar

Riksgäldens bemyndigande att meddela föreskrifter om det högsta ersättningsbeloppet finns i 8 § förordningen (2011:834) om insättningsgaranti.

3 Motivering och överväganden

I det följande redogör Riksgälden för de föreslagna föreskrifterna.

3.1 Anpassning av högsta ersättningsbelopp

Riksgäldens förslag: Det högsta ersättningsbeloppet enligt 4 § andra stycket lagen om insättningsgaranti ska uppgå till 1 050 000 kronor.

Av artikel 6.1 i insättningsgarantidirektivet följer att garantinivån för varje insättares sammanlagda insättningar ska vara 100 000 euro för den händelse insättningarna blir indisponibla. I artikel 6.5 i direktivet anges att de medlemsstater som räknar om beloppet till sin nationella valuta vid omräkningen initialt ska tillämpa den omräkningskurs som gällde den 3 juli 2015. Det omräknade beloppet får avrundas i höjande eller sänkande riktning, förutsatt att avrundningen uppgår till högst 5 000 euro. Medlemsstaterna ska därefter vart femte år anpassa de ersättningsnivåer som räknats om till andra valutor så att de motsvarar 100 000 euro.

Enligt 4 § andra stycket lagen om insättningsgaranti får ersättningen, tillsammans med eventuell utdelning i institutets konkurs för en förlust som enligt lagen är ersättningsgill, för varje institut uppgå till sammanlagt högst det belopp i svenska kronor som följer av artikel 6.1 och 6.5 i insättningsgarantidirektivet (det högsta ersättningsbeloppet), om inte något annat följer av 4 c §. Storleken på det högsta ersättningsbeloppet ska som framgår ovan regleras i myndighetsföreskrifter.

Av förarbetena framgår att den s.k. fixingkurs (tidigare benämnd mittkurs) som dagligen fastställs av Nasdaq Stockholm Aktiebolag bör användas vid omräkningen.⁷ Det nu gällande högsta ersättningsbeloppet uppgår till 950 000 kronor och fastställdes utifrån den växelkurs som gällde den 3 juli 2015.⁸ Enligt fixingkursen den 3 juli 2015 motsvarade 1 euro 9,3658 svenska kronor. En omräkning av det högsta ersättningsbeloppet till svenska kronor resulterade således i ett belopp om 936 580 kronor. Beloppet avrundades till 950 000 kronor.

⁷ Prop. 2015/16:106 s. 41 f. och prop. 2019/20:80 s. 8.

⁸ Andra punkten i övergångsbestämmelserna till lagen (2020:177) om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

När det högsta ersättningsbeloppet nu ska räknas om för att anpassas till motsvarande belopp i direktivet ska beloppet fastställas utifrån den växelkurs som gällde den 3 juli 2020. Fixingkursen uppgick vid denna tidpunkt till 10,4686.⁹ Det omräknade ersättningsbeloppet uppgår därmed till 1 046 860 kronor.

Det belopp som omräkningen resulterar i får som framgår ovan avrundas, förutsatt att avrundningen uppgår till högst 5 000 euro. Riksgälden anser att det högsta ersättningsbeloppet bör vara så jämnt som möjligt. Beloppet bör även vara enkelt att kommunicera. Riksgälden anser därför att beloppet bör fastställas i intervall om 50 000 kronor. Ett avrundat belopp om 1 050 000 kronor framstår därför som väl avvägt.

Mot denna bakgrund föreslår Riksgälden att det i föreskrifter införs bestämmelser som anger att det högsta ersättningsbeloppet enligt lagen om insättningsgaranti ska uppgå till 1 050 000 kronor.

3.2 Ikraftträdande

Riksgäldens förslag: Föreskrifterna ska träda i kraft den 1 januari 2021.

Omräkningen av det högsta ersättningsbeloppet ska som framgår ovan göras första gången den 3 juli 2020. Riksgäldens förslag till föreskrifter om det högsta ersättningsbeloppet – som innebär en förändring i förhållande till det nu gällande högsta ersättningsbeloppet – bör därför börja gälla så snart som möjligt.

Vid bedömningen av vid vilken tidpunkt de föreslagna föreskrifterna ska träda i kraft bör hänsyn tas till den tid det tar för instituten att anpassa sig till den nya ordningen. Institutet bör ges rimlig tid att göra nödvändiga ändringar i t.ex. allmänna villkor och den information som instituten är skyldiga att lämna till insättare enligt 11 § lagen om insättningsgaranti.

Vidare bör hänsyn tas till de systemändringar som instituten måste göra för att kunna uppfylla kravet på rapportering av garanterade insättningar till Riksgälden.

I samband med beräkningen av den årliga avgiften för insättningsgarantin begär Riksgälden in uppgifter om garanterade insättningar per den 31 december föregående år. Uppgifterna begärs normalt in under våren. Nästa rapporteringstillfälle infaller under våren 2021.

Institutet rapporterar även uppgifter om garanterade insättningar per kvartal till Riksgälden, vilket också sker en gång per år (3 kap. 1 §

⁹ Fixingkursen publicerades på Riksbankens webbplats den 3 juli 2020.

Riksgäldskontorets föreskrifter om insättningsgaranti). Den rapporteringen används dels för att fastställa storleken på det totala uttaget av resolutionsavgifter för ett visst år, dels för att rapportera uppgifter om garanterade insättningar till Europeiska bankmyndigheten (Eba). Uppgifterna för kvartalsrapporteringen 2020 ska vara Riksgälden tillhanda senast den 24 januari 2021.

För att rapporteringen ska bli korrekt per kvartal bör Riksgäldens föreskrifter om det högsta ersättningsbeloppet börja gälla den första dagen i ett nytt kvartal.

Mot denna bakgrund anser Riksgälden att föreskrifterna bör träda i kraft den 1 januari 2021.

4 Förslagets konsekvenser

I det följande redogörs för de konsekvenser som Riksgälden bedömer att de föreslagna föreskrifterna får.

4.1 Konsekvenserna för samhället

En höjning av ersättningsbeloppet innebär att en större del av inlåningen garanteras. Detta motsvaras dock av en proportionell ökning av institutens avgifter till insättningsgarantin. Ett sänkt ersättningsbelopp innebär att en mindre del av inlåningen garanteras. På motsvarande sätt skulle en proportionell sänkning ske av institutens avgifter till insättningsgarantin. Den anpassning av det högsta ersättningsbeloppet som görs nu innebär att en större del av inlåningen garanteras och motsvaras således av en proportionell ökning av avgiftsuttaget.

I övrigt bedömer Riksgälden att de föreslagna föreskrifterna inte har några direkta konsekvenser för samhället.

4.2 Konsekvenserna för insättarna

Den anpassning av det högsta ersättningsbeloppet som ska göras p.g.a. insättningsgarantidirektivets krav på omräkning vart femte år innebär att det högsta ersättningsbeloppet kan komma att höjas, sänkas eller kvarstå oförändrat.

Ett höjt belopp innebär ett högre skydd för insättarna eftersom insättningar som uppgår till ett högre belopp än tidigare skyddas av insättningsgarantin. Ett sänkt belopp innebär på motsvarande sätt ett lägre skydd för insättarna. Insättare som i och med sänkningen av det högsta ersättningsbeloppet kommer att ha insättningar som inte skyddas av garantin behöver – för att säkerställa att insättningarna även

fortsättningsvis omfattas av garantin – överföra insättningar som överstiger ersättningsbeloppet till andra institut.

Den anpassning av det högsta ersättningsbeloppet som görs nu innebär att ersättningsbeloppet höjs, vilket således medför ett högre skydd för insättarna.

De institut som är anslutna till insättningsgarantin är skyldiga att lämna insättarna information om insättningsgarantin, bl.a. uppgift om det högsta ersättningsbeloppet (11 § lagen om insättningsgaranti). Insättarna bör därmed få information om det ändrade ersättningsbeloppet från instituten.

4.3 Konsekvenserna för instituten

4.3.1 Allmänt

De föreslagna föreskrifterna berör kreditinstitut och värdepappersbolag som tar emot garanterade insättningar. Antalet kreditinstitut och värdepappersbolag som är anslutna till insättningsgarantin uppgick den 30 juni 2020 till 126 stycken, varav 109 tog emot garanterade insättningar.¹⁰

De föreslagna föreskrifterna innebär främst ökade administrativa kostnader för instituten.

Föreskrifterna bedöms inte påverka konkurrensförhållandena för instituten. Men hänsyn till föreskrifternas innehåll finns det inte behov av att ta särskild hänsyn till små institut vid föreskrifternas utformning.

I det följande redogör Riksgälden för de kostnader som de föreslagna föreskrifterna bedöms medföra för instituten.

4.3.2 Information om insättningsgarantin

Kravet på att instituten ska lämna insättarna information om insättningsgarantin följer av lag (11 § lagen om insättningsgaranti). Riksgäldens förslag till föreskrifter innebär att informationen behöver uppdateras med det högsta ersättningsbelopp som anpassningen till direktivet har resulterat i. Riksgälden bedömer att dessa kostnader är begränsade.

4.3.3 Uppgiftsskyldighet

De föreslagna föreskrifterna bedöms medföra vissa administrativa kostnader som är hänförliga till institutens rapporteringsskyldighet. Det gäller dels rapporteringen av garanterade insättningar per kvartal, dels

¹⁰ 5 av 109 institut avser institut som har auktoriserats i ett annat land inom EES och som tillhör den svenska insättningsgarantin genom ett s.k. topping-up beslut.

rapporteringen av garanterade insättningar i samband med det årliga avgiftsuttaget.

4.3.4 Avgifter till insättningsgarantin

Eftersom höjningen av ersättningsbeloppet innebär att en större del av inlåningen garanteras kommer det ske en viss ökning av institutens avgifter till insättningsgarantin, se avsnitt 4.1.

4.4 Konsekvenserna för Riksgälden

De föreslagna föreskrifterna bedöms inte ha några direkta konsekvenser för Riksgälden.

4.5 Överensstämmelse med unionsrätten

De föreslagna föreskrifterna står i överensstämmelse med unionsrätten.

4.6 Tidpunkten för ikraftträdande

Särskild hänsyn har tagits när det gäller tidpunkten för föreskrifternas ikraftträdande, se avsnitt 3.2.

4.7 Speciella informationsinsatser

Riksgälden kommer att informera om den nya ordningen på myndighetens webbplats (www.riksgalden.se) och på webbplatsen www.insattningsgarantin.se. Institutet ska som framgår ovan informera insättarna om den ersättningsnivå som gäller. Det finns enligt Riksgäldens uppfattning inte behov av ytterligare informationsinsatser.